

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap az elméleti részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többesűri hirtet-
ténél olcsóbb. Nyit-
tér sorra 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

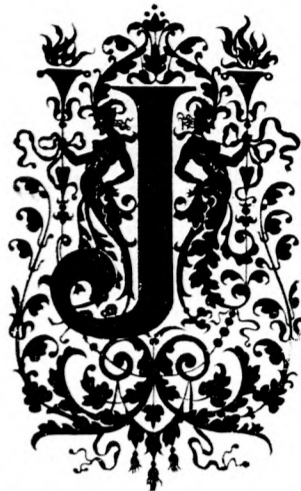
Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Politikai országos pártjaink Bács-
megyében.

Sine ira et studio.

Jó gondolat volt a »Bácskát« politikai lappá változtatni, így legalább ezen tér is megnyílt előttünk Jólmondja az érdemes szerkesztő jelesen írt programjában: »a fölmerülő megyei kérdéseket politikai háttérrel, vagy a szőnyegen forgó politikai mozzanatokat megyei érdekek szempontjából kell elemezgetni.« Ezt a tért nélkülöztük, mert az országos hírlapok ilyféle eszmecserét nem igen eszközölhettek, pedig ez multhatatlanul szükséges. A helyesen felfogott program értelmében a jelen alkalommal egy oly kérdéssel akarok sine ira et studio foglalkozni, mely ugy országos, mint specialisan megyei szempontból a mai politikai viszonyok közt a legfontosabb és ez: politikai országos pártjaink méltatása jelenökben, és jövőjükben. Sokáig aktív részt vettem a politikai küzdelmekben, még továbbig passiv szemlélőként kísértem figyelemmel a történőket és így nem praesudicálok senkinek, ha néha-néha egy-egy kérdéshez hozzá szólok.

A bácsmegyei viszonyok beható ismerete alapján mondhatom, hogy itt a politikai pártok között a multban soha acut viszonyok ki nem fejlődtek; a választások alatt és után is teljes méltánylás uralkodott a különböző politikai nézetet vallók között: e kölcsönös méltányosság a megyei lakosok komoly és higgadt megfontolásának eredménye és kétségkívül a közel és távol jövőben is egyaránt díszesíteni és emelni fogja e megye reputációját. Bácsmegyében a következő országos politikai pártok közt oszlik meg a megyei lakosok véleménye: szabadelvű kormánypart, függetlenségi part, mérsékelt ellenzék és szerb nemzetiségi part. Antiszemita part nálunk, hála Istennek, nem létezik, Bácsmegyében az eddig gyökeret nem verhetett, és bizton állíthatni, soha tért foglalni nem is fog. Vannak egyesek, a kik antiszemitáskodnak, de a megye szorgalmas, iparkodó lakossága nem követi őket, hanem igyekezik a zsidókon szorgalom, takarékoság és összetartás által túltenni. Ily megyében az antiszemitizmusnak talaja nincs és nem is lesz. Vannak e téren bajok az tagadhatlan, például, hogy a tőke összehasonlíthatlan előnyben van a földművelés és iparral szemben — de ezen törvényhozási uton kell segíteni, nem faji irtóháborúval. Ezzel végeztem azzal a párttal a mely megyénkben nem létezik.

A szerb nemzetiségi part két választó kerülettel bír és bir megyénkben, és ez a titeli és zombori, a jövő megfogja mutatni tudja-e ezt a jövőben is megőrizni; én abban kissé kételkedem. Ha a nem szerb ajku lakosság összetart, a mit a hazafiság tőlük meg is kíván, akkor legalább az egyik helyen tért fog veszteni a szerb nemzetiségi part. Az ért vonatkozó munkatervet valami olyan embernek kel lene elkészíteni a ki a helyi viszonyokban teljesen otthonos.

A sikert nagyon meg fogja könnyíteni az, hogy a túlzók partja mindinkább fogy számban és tekintélyben és a mérsékelt szerb part mindinkább szaporodik. Csakhogy nem elég a szám, hanem szervezkedniök is kell, különben a szervezetlen mérsékelt nagy partját dominálni fogja ismét, a szervezett túlzók kis ligája. Ha a mérsékelt part kerekedik felül és az jelel oly képviselőt, aki azon párthoz csatlakozik, mely a megye politikai álláspontjának megfelel, ellenzésre aligha talál; de a túlzók ellen, kik állami fenállásunk sarkalatos igazai ellen küzdenek — az illető választókerület hazafias érzelmű választóinak politikai pártállások mellőzésével, sőt feloldozásával is, összetartóan kell fellépni.

A függetlenségi pártnak a megyében egy választókerülete van, azt is most nyerte: váltakozó kimenetellel foly ott a szabadelvű part és a függetlenségi part küzdelme, egyszer az egyik, máskor a másik kerekedik felül. Melyiken lesz legközelebb a sor, az a jövő kérdése. Annyi bizonyos, hogy a függetlenségi pártnak sem az országban általában, sem Bácsmegyében különösen, nem valami rózsás kilátásai vannak. A pártnak egyetlenegy tekintélyes és országosan elismert tagja nincs, sok ott a káplár — de nincs generalis! Mocsáry a pártelnök saját partja körében is háttérbe szorul. Aztán meg az a sok pörpatvar, mely a part kebelében dül, az a sok szennyes, a melyet nem otthon, a partklubban, hanem az ország színe előtt az országgházban és hírlapjaikban mindegyre mosogatnak — éppen nem alkalmas arra, hogy az országnak imponáljon és pártjukat erősítse, szaporítsa. Politikája is kétkulacos, példa rá a zsidókérdésben elfoglalt álláspontja, a mely ugy szól, hogy a kecske is jóllakják, a káposzta is megmaradjon. Volna bár akár hideg, akár meleg, tudnók hányadán vagyunk vele. Quia nec calidus es nec frigidus, sed tepidus, ejciam te ex ore meo; mert sem meleg, sem hideg nem vagy, hanem langyos, kidoblak a számból. Ez lesz a független part sorsa. De nem is csoda: se vezére, se egyetértése, se összetartása, se következetes álláspontja nincs! Így állván a dolgok általában az országban, gyarapodni e part nem fog, hanem örülhet, ha megtartja azt, a mije van.

A mérsékelt ellenzéknek a megyében egy választó kerülete van, talán nem kell hozzá jóslati tehetség ha azt mondom, hogy azt is bizonyosan el fogja veszteni. — Az ország figyelme az újabb időben e part felé fordult Tagadhatatlan, hogy e pártban sok jeles kapacitás van: Apponyi Albert, Szilágyi Dező, Horánszky Nándor, Királyi Pál, Ernusz Kelemen, Urváry Lajos stb. Míg a függetlenségi part azt a hatást teszi reánk, mint egy vezér, egy generalis nélküli sereg; addig a mérsékelt ellenzék olyan mint generalisok csapata sereg nélkül! Se ugy, se így nem lehet győzni. A mérsékelt ellenzék nagy agitációt fejt ki, de előre láthatólag kevés lesz a látszatja, az eredménye. Ha Apponyi Albert egy magában állana és a conservativ politikának csak bár kétszáz kerületet tudna hódítani, akkor egy életképes fuzio talán létre jöhetne, kivált mióta a felsőház conservativ partja a képviselőház mérsékelt ellenzékével fuzionált; de hol van Magyarországon az a kívánt 200 conservativ választókerület? Olyan nincs. Bácskában legalább egyetlenegy sem fogna oda csöppenni. Ha Apponyi Albert külön válik a habaréktól, sikerre kilátás nincs — ha együtt marad a divergáló generalisokkal még ugy sincs. Apponyi, Szilágyi, Horánszky, Királyi Pál, Ernusz — olaj és ecet: együtt uszkál, de nem vegyül össze. Conservativizmus és liberalizmus egy gyékényen meg nem árulhatnak. Apponyi, ha e Tisza buktatására szövetkezett conzorcium győzne, a mi az adott viszonyok közt hihetetlen, a habarékos csolnakkal egy olyan viharos tengerre lépne, amelyen hogy alá ne merüljön, egymásután ki kellene dobálni elveit; vagy ha azoktól nem tudna megválni, önmaga ugranék ki belőle, hogy legalább kinszenvedéseit megrövidítse. A confuziót, a pártban össze halmazott elvi ellentéteket, még kirívóbbá teszi a felsőházi feudális ellenzéknek hozzá való csatlakozása! Mint deakos ember meg nem állhatom, hogy ide ne itkassam Horatiusnak az egységről mondott elveit:

„Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit; et varias inducere plumas
Undique collatis membris, ut törper atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne:
Spectatum admissi risum teneatis, amici?
Denique sit quodvis simplex dumtaxat et unum!*

* Ha valamely festész emberi fejhez lónyakat illesztene, vagy összeszedett-vejt tagrészekhez tarka-barka tollakat bidgyesztene, tessezsem ugy, hogy a felső rész kecses asszonyt, az alsó pedig valami rit halat mutasson: ennek szemlélésére kiküldve, nem-e fogtok fölkapagni, barátim?! Utóvégre is minden alkotásnak egységes egésznek kell lennie!

Igy állván a dolgok, nem csoda ha a mérsékelt ellenzék minden erőlködése mellett sem hódíthat tért az országban.

A szabadelvű kormánypartnak Bácsmegyében 12 kerülete van; e számarány ha változik, csak e part előnyére fog változni. És ez természetes. Bácsmegye a praktikus alkotások megyeje — doktrinarizmus és köképek itt nem hódítanak. A mostani szabadelvű pártnak van hatalmas generalissimusa, Tisza Kálmán, a kinek fényes tehetségeit megközelíthetlen jellemét — még legelkeseredettebb politikai ellenfelei is elismerik: vannak tehetséges generalisai és nagyszámu fegyelmezett serege. A kormánypart helyzete sokkal súlyosabb mint az ellenzéké; a kormánypartnak alkotni kell, az ellenzék meg csak bírál. A bírálás könnyebb és hálásabb feladat, mint az alkotás. Sokat tudhat az ember megbírálni, de alkotni az már nehezebb! És dacára a kormánypart e sokkal nehezebb helyzetének, mégis az ellenzék nem tud mellette zöld ágra vergődni. Mi ennek oka? A hol a kormánypart erős, a hol a nemzet többségére támaszkodhatik, ott az ellenzék csak sinlődik. Nincs nagyobb bizonyíték a kormánypart működésének sikerességéről mint az, hogy vele szemben életképes ellenzék lábra kapni nem tud!

Mi Bácsmegyében mindenki politikai meggyőződése iránt méltányosak vagyunk; itt egyik part sem erőlködik, sem erőszakoskodik; nekünk arra szükségünk nincs. A megye nagy többsége nem rajongás, hanem higgadt megfontolás és érdemeinek, sikereinek méltatása folytán, a kormányt támogatta és támogatni fogja. Vannak nekünk is oly elveink, nézeteink és kívánalmaink, melyekre nézve a kormány figyelmét felhívni fogjuk, melyeknek nagyobb felkarolását kérni fogjuk; és megvagyunk győződve, hogy a kormány valamint eddig, ugy jövőben is minden méltányos kérésnek helyt fog adni.

A megyei útalap költségvetése.

Schmausz Endre megyei alispán ur bemutatja a megyei utépítési alap folyó 1884 ik évi bevételei s kiadásaira vonatkozólag, a megyei gazdasági választmány közbenjöttével összeállított részletes előirányzatot, melyből kitűnik, hogy a nevezett alapnak, folyó 1884 ik évre az előirányzott bevételi tétellei a következők, és pedig:

I. Közmunka váltásdíjak címén.

1. 1883 ik év végével fennmaradt hátralékos közmunka váltásdíj tartozás fejében 99113 frt 52³/₄ kr.
2. 1884-ik évre összeirt közmunka napszámok utáni váltásdíj tartozás fejében, a baja-szabadi vasút építési költségének, továbbá a bezdáni, cservenkai, ókanizsai, zentai s szt. tamási utca kövezések és mű-ut építkezések költségének részbeni fedezésére megszavazott s összesen 46340 frt 40 krnyi megyei segélyezési összeg levonásával 268159 frt 60 kr., összesen 367273 frt 12³/₄ kr.

II. Képzéskészletben s értékpapirokban.

1. A zombori takarékpénztárnál elhelyezett tőkében 71973 frt 53 kr.
2. Az 1883-ik év végével mutatkozott pénztári képzéskészletben 11438 frt 50¹/₂ kr., összesen 83412 frt 03¹/₂ kr.

III. Különléle címeken.

1. Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék kamataiból 1000 frt.
2. Zombor szab. kir. városból, a zombor-kernyai út műszaki kiépítésének részbeni fedezésére megszavazott 12000 frtból 1884 ik évre eső 3-ik (utolsó) részlete fejében 4000 frt.
3. Az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társaságtól, a bezdáni Ferenc esatornai hid helyreállítására felajánlott s 1884-ik évre járó segélyösszeg fejében 200 frt., összesen 5200 frt., vagyis minden címén összesen 455885 frt 16¹/₂ kr.

Mely 1883 ik évre előirányzott bevételi főösszegeből részint a fenálló szerződések, részint pedig egyéb az elmúlt, illetve a jelen évet terhelőleg teljesítendő kiadások, ugy nemkülönb a mű-utak idei fentartása s más rendszeres s rendkívüli kiadások címén, következő tételek lennének fedezendőek ugyanis:

1. Új építkezések s beszerzések címén, melyek már részint teljesen helyreállítva vannak, részint pedig még a jelen évben előállítatni, már előzőleg elhatározottat, 37114 frt 66 kr.
2. Kezelési kiadások címén összesen 11904 frt.
3. Fentartási kiadások címén 61732 frt, összesen 44477 frt 66 kr.

Mit a fentebb kitüntetett bevételi előirányzat főösszegéből levonva, a közönséges utak javítása s részbeni gyökerezés helyreállítására, továbbá új építkezések, beszerzések és egyéb létesítményekre összesen még 11107 frt 50¹/₂ kr., vagy igazabban, az 1882. évi április 3-án 22. sz. a. hozott közgyűlési határozattal megszavazott de mindeddig igénybe nem vett 200000 frtnyi költsönösszeg hozzászámításával 211107 forint 50¹/₂ kr. maradna fenn.

Ezekután előadja még a megyei alispán ur, hogy a fentebb idézett megyegyűlési határozattal nyert felhatalmazást az annak értelmében költsönösszeg felvételére vonatkozólag, mindeddig még igénybe nem véve, dacára annak, hogy ezen költsönösszeg már a zombor-kernyai s kula-verbázi utak műszaki kiépítésének biztosítása alkalmából, illetőleg ezen biztosításból kifolyó költséghiányok fűződése céljából is felvehető lett volna; nem vette pedig igénybe ezen felhatalmazást mindeddig azon oknál fogva, mivel a vállalkozási kedv előnyös eredményre, másrészt pedig a helyes gazdálkodási elvek kellő figyelembe vételével, sikerült nemcsak a fentebb érintett kétrendbeli műút építkezésekkel, továbbá a gombosi, bezdáni s az óbecsei gőzhajóállomásokhoz, úgy nemkülönb a topolyai vasútállomáshoz vezető utak műszaki kiépítésével s az apatini kövezés gyökerezés helyreállításával kapcsolatos költségeket teljesen, hanem ezen felül a zombor-kernyai határtól Kernyán s a két Szivacon át Cservenka községig, továbbá Verbásztól Szent-Tamásig terjedő utak műszaki kiépítésénél kapcsolatos költségeknek a folyó évben esedékes részét; s végül a Dunából kikötőt 48291 m. kavics anyagának 120000 forintot megközelítő előállítási költségét egészen, vagyis ezen cimeken összesen mintegy 700.000 frtnyi kiadást s mindezekben kívül a mintárgyak, mint a közönséges utak rendszeres fenntartásával kapcsolatos s a dolog természetéből kifolyólag évről évre növekvő költségeket, valamint a közügyi műút építkezésekre megyeközgyűlésileg megszavazott segélyezéseket a ns. militáris s bajmoki műépítések vállalati összegét s az apatini műútépítés utáni vállalati díjnak 1882/84-ik évekre eső mintegy 100000 frtnyi részletét is, az 1882/4-ik évre előirányzott bevételekből fedezni; — felemlítvén még egyben előadó alispán ur, hogy az 1882/3 ik évben, ide nem számítva a gyökerezés kijavításokat s illetve átrakásokat, hanem pedig a megyei segélyezés mellett eszközölt közügyi műút építkezéseket, 34458 folyóméter megyei műút épült ki, a folyó évben pedig mintegy 16 kilométernek a kiépítése van biztosítva; míg a verbász-szt. tamási út mintegy 6 kilométernyi része a jövő 1885-ik évben fog az ide vonatkozó vállalati szerződés értelmében kiépített. Előadó megyei alispán ur belátván a mindenkoron biztosan közlekedhető közutak előállításából, úgy a kereskedelemre és iparra, mint a mezőgazdaságra nézve is kifolyó előnyöket, a mint egyrészt örömmel konstatálja, hogy a tisztelt megye közönségének bölcs intézkedése folytán a tekintetben önmaga által sem remélt kedvező eredményt érhetett el; éppoly másrészt állásából kifolyólag mulasztatlan kötelességének tartja a megye tisztelt közönségének azon őszinte meggyőződését nyilvánítani, hogy a maig biztosított s miként fentebb is jeleztve volt, legnagyobb mértékben az ide s teljesen a jövő évben előállítandó, műút építkezések költségeinek, úgy nemkülönb a meglévő műutak s műtárgyak fenntartásával s egyéb rendes és rendkívüli költségeknél biztos fedezése mellett — a közmunka napszámok utáni váltásdíjak címe alatti rendes évi bevételekből legalább is 2—3 éven át, újabb műút építkezések biztosítható nem leendő — hacsak a már előző megyeközgyűlési határozatokban elsősorban kiépítésre felvett s alább felsorolt létesítményeknek előállítására olyan kedvező módon nem biztosítható, hogy ezen létesítményekkel kapcsolatos költségek fedezése részint a jövő évi bevételi előirányzatából, részint pedig az 1882. évi 22. számú megyei közgyűlési határozattal megszavazott költsönösszegből nem lesz biztosan eszközölhető — kijelentvén egyúttal, hogy ezen cél elérésére való kilátás nélkül, az ismételve idézett megyeközgyűlési határozattal nyert felhatalmazással engedélyezett költsönösszegből, a megyei gazdasági választmány közbejöttével, legfeljebb csak annyit fogna s csak akkor igénybe venni, ha és a mennyiben azt a már eddig biztosított munkálatokra nézve fenálló kötelezettségeknek — az egyéb rendszeres kiadások fedezésének megzavarása nélkül való megfélemlítés indokoltá teendik.

Végül előadja még a megyei alispán ur, hogy azon esetre, ha az ismételve érintett költsönösszeg igénybe vételével való fedezhetőség mellett új építkezések s egyéb létesítmények lennének biztosíthatók, a megyei gazd. választmánynak közös véleménye szerint, a következő munkálatok s létesítmények lennének biztosítandók teljesen:

1. A megyei palota előtti hozzájáró útnak feltöltése s kikövezése.
2. A műutaknak kilométer s esetleg hektometer jelekkel ellátása.
3. Az újvidék-futtaki határtól Palánkáig terjedő útnak s esetleg egy részének e célból már beszerzett dunai kavicsanyag felhasználásával műszaki kiépítése.
4. Bogojevától Karavukován át Hodsághig terjedő megyei elsőrangú útnak műszaki kiépítése.
5. A prgl. szt. iváni község házából az ottani vasútállomásig terjedő útrésznek műszaki kiépítése.
6. Az óbecse petrovozellói réti úttöltésnek mintegy 70 ctnnyi magasságban felemelése.
7. A Földvár alatti Ferenc csatornai s folytatólagosan az u. n. esonthalmi töltés útnak homokágyas hasított kőburkolattal való ellátása.
8. A bezdán-óbecsei utba eső szivac- és esetleg új-verbázi Ferenc csatornai rakódó helyekhez vezető utaknak s a csatornai rakódóhelyek egy részének hasított követi beburkolása.

Előadó megyei alispán ur ezek után a megyei gazdasági választmánnyal egyetértőleg azon véleményben van, hogy a bemutatott előirányzat egyes tételeinek, valamint a jelen előterjesztésben felhozottaknak s így a fentebb 1—8 alattiak szerint esetleg ezen biztosítandóknak javult munkálatok szükségességének bővebb indokolására bebecsátkozni annál kevésbé szükséges, mivel ezen tételek szerinti új építkezések,

kiegészítések, beszerzések s egyéb létesítmények a viszonyokból kifolyólag mint olyanok, melyeknek fontosságát a megye tisztelt közönsége úgy is átérzi. Ezek után előadó megyei alispán ur, hivatkozással a megyei építkezési alapnak ezáltal ismertett bevételi s kiadási előirányzatára, továbbá felemlítvén, hogy úgy a befejezett s biztosított új építkezések és beszerzések, mint a kezelési és fenntartási kiadásokra vonatkozó tételek összegeinek előirányzásánál is kellő figyelemmel volt arra, hogy az ezen címekbeli kiadások s azokra felvett összegekből tényleg fedezhető is legyenek.

Felkéri a tisztelt megyei közgyűlést, hogy a jelen előterjesztést és az azzal kapcsolatos előirányzatot beható tárgyalás alá véve, ennek alapján ide vonatkozó bölcs határozatát meghozni kegyeskedjék.

A javaslatot a közgyűlés egyhangú helyesléssel elfogadta.

Hírek

Kérjük szépen lapunk barátait, legyenek szivesek mai mellékletünkön olvasható programunkat forgalmas helyen közszemlére függeszteni, hogy eleddig még ismeretlen elvárataink is megrendelhesék lapunkat. Kocsmák, kávéházak, plébániák, kaszinók, községházak, boltok stb. ezzel nagy szíveséget tesznek nekünk.

Budapest, március 2. Az országgyűlési szabad-
elvű párt ma d. u. 5 órakor tartott értekezletét. Vizsolyi Gusztáv elnök megnyitván, előterjeszté a kijelölt bizottság javaslatát a párt végrehajtó bizottságába kijelölt tagok iránt. Az előterjesztés helyesléssel fogadtatván, annak nyomán a végre ajtó bizottság elnökévé Podmaniczky Frigyes br. az ó-kanizsai kerület képviselője, tagokká a következők választottak: Bánffy Béla gr., Bornemisza Ödön, Csáky László gr., Dániel Pál, Falk Miksa, Harkányi Frigyes, Jókai Mór, Kemény Kálmán br., Kovács László, Karácsonyi Guido gr., Móricz Pál, Rakovszky István, Szathmáry Miklós, Tibád Antal és Vizsolyi Gusztáv.

A kalocsai bitoros-érsek, hivatkozással a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1877. évi június 1-én 15905. sz. a. k. rendeletére, felszólítja a lelkészkezdő papságot, hogy osztrák illetőségű, jegyest vagy vőlegényt csak illetékes felsőbbeségük engedélye alapján adjanak össze.

Közgyűlés. F. hó 16-án, azaz vasárnap d. u. 3 órakor a városi háza kistermében a zombori jótékony magyar nőegylet évi közgyűlését fogja tartani.

A helybeli főgymnasium tanári kara elhatározta, hogy a jövő évi országos kiállításán színterem rész veszt. A hivatalos lap március 5-ki száma pályázatot hirdet 38 katonai árva házi, 180 alreáli, 30 III. alreáli, 20 III. főreáli, 80 akadémiai helyre. Ajánljuk ezen, minden községházán található pályázati hirdetményt a szülők figyelmébe.

F. hó 12-én lesz Nikó Linának, a nálunk működő szintársulat prima-donájának jutalomjátéka, mely alkalommal a „Titilla hadnagy” fog színré kerülni. Ajánljuk az érdemes énekesnőt a t. közönség pártfogásába.

Társas cégek. Első ó-futtaki költsönös segélyző-és takarékegylet mint szövetség, bej. az újvidéki kir. trvszéknel 1883. dec. 24-én.

Dr. Wolf Kálmán, városi fizikus és vidékiszerte keresett fogorvos jelenti, hogy sorozásra levén vezényelve, hat hétig távol marad.

Szabadkan Bárányos Sándorné három egészséges fiúgyermeket szült.

Kérjük a rendőrséget, valahára csináltassa meg a Leovics-féle iródnál egyszerre árokba vesző járókát, míg valakinek a nyaktörése arra nem kényszerítendő.

A leszámítolás alatt levő szent-tamás-turjai takarékpénztár részvényesei f. március hó 16-án Szent-Tamáson ülést tartanak.

A Gyurgyevő községben létező telepnel egy 900 frt évi fizetéssel javadalmazott másodrendű állás betöltendő. Kérvények f. március hó 21-ig Gromon Dező telephelyi kormánybiztoshoz intézendők Pancsovára.

A szerbek között élénk mozgalom indult meg az iránt, hogy az általuk megválasztandó országos képviselő a kormánytól kompromisszumra lépjenek (E—s.). A zentai rekonstruált hid vámjogát Krahl Adolf órolta ki 10200 frtn.

Új zenemű. Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében megjelent és minden könyvtárban kapható „Ha ó nevet” keringő, énekhangra és zongorára szerző Bánfi Sándor. Ára 1 frt. — „Alice” tipegő „Rip van Winkle” című operett dallamai után zongorára írta Herzenberger István. Ára 60 kr. Továbbá megjelent a „Magyar Dal-Album” III. kötetének III. füzeté. Kiadja Hennicke Rezső Győrött.

Kuzmics Lajos, helybeli tanító, bőven részletezve ügyét kijelenti, hogy az iskolaszéknek multkori végzése ellen apellál; mert tényleg a belvárosi iskolához választott meg; mert degradatóra okot nem adott; mert Berger Antal tud annyit bunyevácul, a mennyi szükséges; mert végül nem kívánható tőle ésszerűen, hogy a Berger nővérenek álláshoz jutásáért ő szenvedjen rövidséget. Előleges bámulattal várjuk az iskolaszéknek bölcs határozatát.

A magyar Olvasókör kebelében részvényekre gurigázó pálya készítettik.

Rigyicán egy uriembernek volt 2 akó rácürmőse, az ürmost megitták, a bordót tehát felbontották, a benne volt és szesszel telt szőlőt kidobták a szemétdombra. A ludak nekirontottak a szőlőnek — megették — s úgy megrészegedtek, hogy a házciscléd azokat dögöltteknek véelve, a legutolsó szálíg lekoppasztotta s kidobta egy árokba. Másnap reggelig a ludak kialudván részegségüket, egészen meztelen állapotban „gagaga gagaga” hangokkal visszajöttek az udvarba.

Ó-Kanizsai hírek. Mult hó 25-én három tagu küldöttség járt a török-kanizsai nagy birtokosságnál biztos tudomást szerzendő a hajóhidra vonatkozólag; mely alkalommal T. Talián ur biztosítja a küldöttséget, hogy a fenförgő akadály, miután ő az eladó felek mindegyikével értekezett, megszünt és minden két-

seget kizárólag aláírják az ideiglenes szerződésen alapuló végleges szerződést. Azonban az eladók közt kiskorúak is lévén, e tekintetben azok gyámjához forduljon a község, a kik szintén beleegyezésüket adandják. Tehát mégis lesz hajóhidunk! Hogy ez évben közlekedhetünk-e rajta, az a komp bérlőjétől függ; ki a mint hallatszik, hajlandó alkudozásba bocsátkozni, hogy ne kellessék a szerződés értelmében járművek és a hozzá szükséges szerelvények helyett újakat csináltatni. — A halászlai jog bérlőjét a község bírja 10 forint pénzbírsággal büntetve, mivel a mult alkalommal a szabályrendelet ellenére s hogy a közönséget felültethesse, a Tiszán, idegeneknek adta el a halat. A szabályrendelet tehát nem bliktri mint ezt a bérlő hitte, hanem következményeit érezni is lehet. — A mult hó 27-én jelent meg nálunk t. Apáti Gyula zentai aljárásbíró ur, hogy a két évvel ezelőt történt okmányhamisítási ügyben a vádlottakat id. Hoffman József, Pfeifer János, Siskovits N., özv. Kis Jánosné és id. Szerdahelyi János urat mint feljelentőt kihallgassa. — Rákövetkező nap pedig az alakulandó polgári segély-szövetkezet tartá előértekezletét, melyen a hason szövetezetek alapszabályait olvastattak föl. Az értekezlet korelnöke Szalkai Pál és jegyzője Király Sándor urak voltak. Az értekezlet bizottságot választott, ki e hó 15-én az ó-kanizsai viszonyokhoz mérten készítse el az alapszabályokat. — Városunkat elhagyni készül a közbeesülést kiérdemelt polgár Kráhl Farkas ur földirtokos és gabnakereskedő; 350 láncot meghaladó szállási földjét már áruba bocsátotta. — A difteritis és kanyaró himlő járvány annyira megszünt már, hogy e hó 3-án az elemi iskola első és második osztályai és az óvodák is megkezdik működésüket. — Első zenekarunk két részre szakadt, öt tagja Szabadkára szegődött. r. l.

A személyszállító gőzösök menetrendje 1884. évi február hó 26-tól kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: hétfő, szerda és szombat 10 órakor este. Első út március 1-én. Lefelé: Bezdánból Zimony-, Orsova és Galatzra: szerda, péntek és vasárnap 5 órakor reggel. Első út febr. 27-én. A lefelé menő hajók itt Bezdánban éjjeleznek és innen pont 5 órakor reggel indulnak. A Mohács-Pécsi vasút vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak. Bezdán, 1884. február hó 21-én. Az ügynökség.

Színház Hétfőn Beaumarchais klasszikus vigjátékát, „Figaro házasságát” adták. Eppen száz éves darab. Erdős concepciója, szellemessége és gyönyörű nyelvezete biztosították életét a színpadon is. Csak sajnálni lehet, hogy ilyen remekmű nálunk nem vonzott nagyobb közönséget. Pedig a sok üres operett mellett igazán jól esik az eféle darab. Az eladás élvezetes volt. Ezáltal alkalmat veszünk megjegyezni, hogy Kövessy, ki mindenkor dicséretes buzgóságot mutat, mondani valóját a helyes hanglejtés hátrányára sokszor elsieti és az illúzió rovására nem egyszer kezd beszélni, mielőtt előzője beszédét befejezte volna. — Kedden Szepešsy Gusztáv javára „Brankovics György,” Obernyik történeti drámája került színpadra. A címszerepet Szepešsy igyekezettel játszotta, de a kellő hangot nem volt képes mindig éltetni. Más szerepekben, melyek erejét nem haladják túl, rendszeren sokkal jobb sikert ért el. A szegedi színházról kölönözött fényes jelmezek általános feltűnést keltettek. Az első és második felvonás között Krajsik első hegedős a „Repülj fecském” ábrándot produkálta hamis üveghangokkal. Az „Ezt a kerek erdőt járom én” már jobban sikerült neki Község közép számmal. — Szerdán az „Üdvöske” szerzőjének, Audran Ödönnek operettjét: „Olivette lakodalmát” adták. Olivettet Nikó Lina játszotta. Hangja erősen fátyolozott volt s nem énekelt tisztán. Iványi Mariska (grófné) éneke sem ütötte meg a szokott mértéket. A zenekar kíméletlenül túlharsogta mindkettőt. Kövessy Iff herceg, Nagy Pista Valentin szerepének jól megfelelőek Aranyossy Merimákot, Bárdy Marvezsolt minden élet nélkül adták. A kardalok kevés kivétellel jól mentek. — r. — a.

Az újvidéki dalárda m. hó 25-én tartotta rendes dalestélyét, csaknem üres ház előtt. Az egyes kardalok előadása sok gyakorlatra és a karnagy derekasságára fényesen vallott. „A leánya kertbe indul”-féle magánykar óriási „bravók”-ban részesült. Fénypontja kétségkívül Jonak József citeraművész által előadott két szalondarab volt. Jonak ur a szó teljes értelmében művész, és többek megkérése folytán késznek nyilatkozott, Újvidéken letelepedni. Miután a dalárda eddigi elnöke szomorú események és baleset által kénytelen volt állásáról lemondani, a dalárda Rechnitzer János fényképész urat egyhangulag felkérte, miszerint az egylet elnökségét vállalja magára, mire Rechnitzer ur késznek is nyilatkozott.

Petrovozellón a szerb műkedvelő szintársulat, folyó évi március hó 1-én a kórház melletti községi épületben, az e részre berendezett helyiségben a „szerb olvasó-kör” javára színi-előadást tartott, a mely alkalommal előadásra került „Hajduk Velyko” vagy „A negotini ütközet.” Hósi színmű 3 felvonásban, írta Dragásevits János. Magáról a darabról csak annyit, hogy az bizony régi silány férc munka — Annál nagyobb dicséret illeti a műkedvelőket, a kik mint egyszerű falusi iparosok és földmivelők, a kik között vannak olyanok is, kik színházat sohasem láttak, derekasan megféleltek a várakozásnak. A terem a szószoros értelmében zsufolásig megtelt. A belépő jegyekből pedig befolyt 49 frt 70 kr. Ezen szép siker talán felvillanyozhatná a magyarokat is, és ők is meggyújthatnák a műkedvelésnek aludó szövetekét.

Aláírási és előfizetési felhívás. Ezennel van szerencsém szives tudomására adni, hogy minden néven nevezendő vállalatok, gyárak, kereskedők, iparosok, hírlapok, könyvtárak stb. érdekeinek terjesztésére „Bács-Bodrogh megye elsőközönségének névjegyzéke és lakhelye” című chematismust szerkesztettem. Ezen névmutató által minden vállalat vagy bármely ügy ismertetése és körözése ezen gazdag és intelligens megyében a legelőirányosabban érhető el s biztos sikert helyez kilátásba. Tartalom: Bács-Bodrogh megye, újonan választott megyei és járási tisztviselők, legtöbb adót fizetők, gazdasági egyleti tagok, összes ügyvédek, orvosok, lelkészek, kir. közjegyzők, községi jegyzők, néptanítók, egyéb különféle állású ur közönségének névsora. A midőn ezen munka tartalmát köz-

A „Bácska“ politikai programja.

Mélyen tisztelt közönség!

nyilvános működésünk közben gyakran kellett tapasztalnunk, hogy komoly törekvésünkben, megyénk összes érdekeinek mindenoldalú szolgálatában, sokszor gátol bennünket azon körülmény, hogy politikai kérdéseket érintenünk nem szabad.

Ezen tilalom akárhányszor éppen ott szakította meg velünk egyik-másik alkalmi tétel tárgyalását, a hol az legérdekesebb kezdett volna lenni s a nyilvános megbeszélést leginkább sürgette.

Elhatároztuk tehát, hogy egyrészt a lap iránt tanusított előzékeny anyagi és szellemi támogatásért hálául, másrészt pedig kitűzött célunk biztosabb elérése érdekében, a törvényszabta óvadékokat letesszük, és **folyó évi márciustól** a lapot politikáivá alakítjuk.

Ezen lépés megtételekor kötelességünknek tartjuk a lapnak jövőben követendő főbb irányelveit részletezni.

Mindenek előtt megjegyezzük, hogy országunk sajtóságos viszonyainál fogva, nagy politika csinálására semmiféle vidéki lapot sem képesnek, sem hivatottnak nem tarthatunk.

Azonban minthogy végelemzésben minden kérdés belenyúlik a politika határába; minthogy továbbá területileg és vagyoniilag tekintélyes, ethnografiailag vegyes ajkú megyénknek csakugyan vannak s mindig lesznek az általános állami érdekek keretén belül is érvényesíthető és érvényesítendő egyéni óhajai; minthogy végül ezen megye számos tekintélyes embere biztosított bennünket, hogy a közkérdésekkel való beható foglalkozásnak jelzett előfeltétele után, ők is szívesen elmondják **itt** alkalmilag becses nézeteiket: nem lehetett tovább haboznunk abban, hogy a közügyek vitatását, a nem politikai lapoknak kiszabott szűk korlátokból kiszabadítsuk; a fölmerülő megyei jellegű politikai kérdések mindenoldalú megvitatását lehetővé tegyük; az eddig meddőn hevert nagy értelmi tőkét — a mennyiben akcióba lépni hajlandó — gyümölcsöző forgalomba hozzuk.

Lapunk irányát illetőleg, hívek óhajtunk maradni azon eleddig is követett normánkhoz, hogy **nem mi szándékozunk gondolkozási és cselekvési irányt szabni a nagy közönségnek**; hanem inkább konstatálni és terjeszteni iparkodunk az értelmiség által vezetett józan többségnek felfogását, itéletét, érzelmeit, tetteit. Minthogy pedig Bács-Bodrogh vármegyének az utóbbi három rendbeli képviselő választások alkalmával tényleg dokumentált politikai meggyőződése, országunk szabadelvű kormányának elveit ugyszólván egyhangu csatlakozásával elfogadta, helyeselte és magáévá tette: mi meghajolván a megye vagyonos és értelmes osztályainak általunk különben is osztott ezen politikai hitvallása előtt, minden habozás nélkül kitűzzük a magyar szabadelvű párt zászlaját s ennek lobogása alatt fogunk megyénk szebb jövőjeért küzdeni, munkálkodni.

A minden áron való politizálástól, valamint a világgizgató kérdések céltalan bolygatásától, tartózkodni kívánunk; megtartván az új kényelmesebb keretben is azon eddigi főelvünket, hogy a vidéki lap legyen az, a minek indult lenni: a címében foglalt vidék érdekeinek és megbeszélési valóinak tárháza.

Ezen megszorítás dacára ki fogunk különösen terjeszkedni a velünk együtt lakó népek és nemzetiségek netán nyilatkozó politikai életmozanataira; mindig tiszteletben tartjuk indokolt és tisztességes hangon szóló ellenezeteiket, de csak addig, míg az egységes Magyarország fogalmából folyó következményeket nem tagadják vagy fitymálják; azontúl viszont feloldozva érezzük magunkat mind ama tekintetek alól, melyeket a polgári egyenlőség, felebaráti szeretet és a ius fortioris különben parancsolna.

A megyei közügyeket, melyeknek eddig ugyszólván kizárólagosan odaszenteltük tollunkat, a politika bevonása után nemcsak hogy nem fogjuk terjedelmesen és állandóan szemmel tartani; hanem egyáltalán arra fogunk törekedni, hogy most már szabadabban forgathatván a bonckést, **vagy a fölmerülő megyei kérdéseket politikai háttérrel, vagy a szőnyegen forgó politikai mozzanatokal megyei érdekek szempontjából elemezzessük.**

Egyben kell csak szűkebbre vonnunk az eddigi keretet, abban, hogy a vidék és községek apró érdekeit s bajait rövidebben s tömörebben fogjuk regisztrálni; de csak azért, hogy elvi érdekű ügyeiket annál alaposabban szellőzethessük.

A vallás, erkölcs, népnevelés, kulturális, ipari és kereskedelmi haladás, gazdaszat, törvényhatósági ülések, egyletek s társulatok ügyeit, mint eddig, úgy ezentul is, éber figyelemmel, békülékeny szeretettel, buzdítva bírálógató nézetnyilvánítással, a kétes becsű ujitások iránti föltétlen rajongás és a maradi hagyományosság dicsérete között középutat tartva, megfontoltan igyekszünk tárgyalni.

Lelkünk egész melegével szolgáljuk az erőszak nélküli magyarosodás ügyét és minden oly tényezőt, mely centrifugális társadalmunkban az egybeforradás, kölcsönös bizalom s ebből folyó igazi testvériesség érdekeit előmozdítani alkalmasnak kínálkozik.

A meddő szóvitától, botrányhajhászattól, határozottan elzárkózunk; nem tartván igényt a szenvedélyeket pillanatnyilag csiklandozó cikkek általi érdekkeltésre.

Ezek után nincs egyéb hátra, mint kérnünk mindazokat, a kik egy hangban tisztességes, tartalomban valóban közérdekű, terjedtségben egyetemes, főndállásban biztos megyei lapnak lételet kívánatosnak ismerik: legyenek szívesek ezen cél megvalósításához egyrészt szellemi, másrészt anyagi támogatásukkal hozzájárulni és azt felvirágoztatni.

Részünkről eddig is megtettük a lehető, ezután is meg fogjuk tenni. Igéretekkel, nevekkal és eddig teljesített szolgálatainkkal nem kérkedünk. Működésünk nyitott könyv lesz ezentul is, mint volt eddig.

Vajha sikerülne kitűzött célunk, mely e megye fölvirágzásával és mindenoldalú emelkedésével azonos!

Kelt Zomborban, 1884. évi március hó 1-én.

Bittermann Nándor,
a „Bácska“ kiadója.

Dr. Molnár István Lajos,
a „Bácska“ szerkesztője.

A lap előfizetési ára: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr. Néptanítók számára: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvmdájába küldendők.

Az olvasókönyv mint az elemi tanításnak központja.

Tankönyv-irodalmunk évről-évre, de különösen az utóbbi időben a legfeltűnőbb módon gyarapodott, oly számos, de igen súlyos segédkönyvecskével, melyek a népiskolában előadandó realismereteket; a tárgyak szerint elkülönítve, vázlatilag nyújtani akarják.

Hogy a reáliák egyes szakait kurtán tárgyaló könyvecskék használata a legtöbb esetben gépiességre vezetnek, azt ma már csak kevés paedagogus vo-ja kétségbe.

Mi tehát az oka annak, hogy oly sokan jobb meggyőződésük ellenére, mégis ily száraz szakkönyvecskéket adnak tanítványaik kezébe?

Véleményem szerint az: hogy jobb támpontot nyújtó segédeszközök hiányában, a tanítók ugyszólván kénytelenek a bőségben meglevő könyvecskékhez nyulni.

Az olvasókönyvek lettek hivatala, a szakkönyvecskéknek az elemi iskolából való kiirtására!

Hogy ezen törekvést eddig végrehajtani nem igen sikerült, ezt azon körülménynek lehet tulajdonítani, hogy még nincs olyan olvasókönyvünk, mely a megfelelő alakban a gyermekek minden tudnivalóját magában foglalja.

Azonban önmagából következik, hogy az olvasókönyv csak azon esetben pótolhatja a szakkönyvecskéket, ha a tanító az olvasókönyvben nemcsak azon ismereteket feltalálhatja és a gyermekeknek nyújthatja, melyeket a miniszteri tanterv előír, hanem ezeken kívül olyan tudnivalókkal is leírta, melyek az életben nélkülözhetetlenek és melyek nevelészet szempontból különösen fontosak.

Nemcsak a realtananyagot tanulhatják a gyermekek az olvasókönyvből, hanem ezen tankönyv, a tanítás egyéb ágainak is alapul szolgálhat.

Magától értetődik, hogy az olvasókönyvet — ha azt akarják, hogy a népiskolai tanításnak középpontját képezze, — nem csupán az olvasás begyakorlására szabad használni, hanem törekednünk kell az olvasmányok belsejét, tartalmuk szerint különféle célra a tanításnál értékesíteni.

Az olvasókönyv mindenekelőtt a kedély- és jellemképzésnek alapját képezze.

Elbeszélések, mesék, regék, erkölcsi mondatok, példabeszédek, életrajzok, valamint egyéb a természet köréből vett olvasmányok tárgyalásánál sok alkalmunk van a tanuló kedély- és jellemére nevelészet felhívására. Megismertethetjük a gyermekekkel itt nagyobb fáradság nélkül Istent a természetben és keblükben felérteszhetjük az emberszerető és hazafias érzelmeket.

Jó olvasmányoknak gyakori és helyes átolvasata által fejlődik a tanuló nyelvérzéke. De nemcsak a nyelvérzék képzését, hanem magát a nyelvtant is lehet, sőt szükséges az olvasással kapcsolatba hozni, hogy a tanuló a nyelvtani fogalmakat anyanyelvük sajátosságait és szabályait jól megismeri tanulják.

Használjuk az olvasókönyvekbe felveendő különféle fogalmazványokat arra fel, hogy a gyermekek az életben gyakrabban előforduló szokásos ügyiratok szerkesztését megtanulhassák.

Imádások, dalok és versek, melyeknek tartalmát a tanuló megérti, vagy a mely velők megértethető, anyagot szolgáltatnak az emlékezet gyakorlására.

Az olvasókönyvbe felveendő hazánk egyes megyékről, vidékekről, helyekről, folyókról, hegyekről, a szomszéd országokról, a világ részéről, érdekes és természetű rajzolatok és leírások szolgáljanak támpontul a földrajz tanításánál.

Hasonlólag felvétessenek a történelem, alkotmánytan, természetrajz, természettan, iparműtan, gazdaság és egészségtan köréből vonzó alakban azon tudnivalók, melyeket a népiskolába járó gyermekekkel elsajátítani célszerű.

Kétségtelen az, hogy alkalmas olvasókönyv mellett fölőlegesen válnak a szakkönyvecskék!

Az olvasókönyvek a tanításnál hasznavehetőkké válnak, ha azok szerkesztésénél a következő elvekre kellő gond fordítatik:

1. Az olvasókönyv legyen alkalmas kedély- és jellemképző anyaggal ellátva.

2. A felveendő anyag az irodalom legkitűnőbb termékeiből vétessék. Ezekkel azonban szem előtt tartandó az illető osztály fejlődési foka.

3. Az olvasókönyv ellátandó néhány különös olvasódarabokkal, melyek főleg a nyelvtani fogalmak és szabályok szemléltetésére alkalmasak.

4. Alljanak a felsőbb osztályok számára irandó olvasókönyvekben, helyesen szerkesztett fogalmazványok.

5. Az olvasókönyvben felvett dalok dallamai hangjegyekkel legyenek ellátva.

6. A real tananyag a miniszteri tantervnek megfelelőleg az egyes osztályok számára szerkesztendő olvasókönyvekben befoglalhatassá válnak — s az anyagot koncentrázó olvasmányok alakjában.

7. A realismereteket tartalmazó olvasmányok után, az olvasókönyvben az anyag lényegesebb pontjai röviden igy összefoglalva, melyek a tanuló kívülről betanulhatnak.

8. Az olvasmányok tartalmuk szerint csoportosítandók. Külön szakaszokban legyenek a szívképző s külön a reáliák egyes szakából vett olvasmányok.

9. Az olvasókönyv mindegyik füzetének tartalma képezzen egy egészet, mely a következő füzet által kibővítették.

A tanító akkor az előbbi füzetekben előfordultra utalhat s az egészet összefoglalva, ugy a tanuló teljes és áttekinthető képet nyernek a felvett tárgyról.

Apatin, 1884. évi február 29. é.

Besch Miklós.

FARSANG VÉGÉN.

... Farsangol a világ, kinek nincs:
Feleséget keresni jó;
Mellőle megszökik, kinek van ...
Oh boldog farsangi idő! ...

Tompá.

Innen onnan vége lesz annak a majd hatvan napra terjedő időszaknak, mely ebből az esztendőből Carneval herceg nevére volt telekkönyvezve. A közelgő bűjt megédesíti tilalmával azt, a mibe már bele is untunk. Mert

bát a víz becsét akkor érezzük leginkább, mikor kifogy a kútból.

Végig kalamajkáltunk vagy nyolc kemény hetet, most már estünket gyakran a mult kérdő visszajelölésével töltjük. Még csak a Hushagyó kedd van hátra, a mikor minden okos embernek egy esztendőre való bolondságot kell elkövetni.

„Hushagyó, hushagyó, engem itthon hagyó!” ső-hajtja Linka, Tinka, Minka és még számtalan pártában szorongó szüze ennek a siralomvölgynek, — kiknek szívük fájának gyökerén a csalódás skorpiói rágnak mérgezett fogakkal. Oh sebesen, szeszélyesen örvényző tengere az időnek és esztendőknak, mikor verik már hullámaid ide a mi magánosságban buslakodó sziklánkhoz a házasság vigan lengő csónakát, hogy beleülve boldogító vitorla (főkötő) alatt evezhetnének Paradicsomországunk a kikötőjébe!?

Istentelen férfiú népség! Egy pásztoráért képes lemászni a pokol kürtőjén s elcsábítani az ördög feleségét, hanem hogy sivatag életének kötelét oda kösse a csendes házasság édes gyümölcsű fügefájához, — egy szerelmesen epekedő hölgy szívéhez: arra nézve nincs benne elég erkölcsi bátorság. Pedig igaz a mit a költő mond, ah a kedves Petőfi!

„Nem is tudja a nőtelen,
Mi az igazi szerelem.

Hogy tudná a istenadta?
Még csak akkor tanulgatja.”

Igazságotok van lányok, pihető kebletek méltán hajtogattja a keserűség fodros hullámaid; de igaza volt a nemzet bárdjának is, mikor azt állította, hogy a házasság férfi olyan, mint a ki hegyről a völgybe koszik le, ha szerencséje van: féluton beledől az árokba, ha pedig szerencsétlennek hivatott: leér a völgybe s kitűri a nyakát. Ugyis haldoklik a farsang, vegyük le ezt a kérdést lányok a napirendről.

Még szól a zene, még pezseg a sampányer. Hajrá! előre a tombolók közé! Minden órának leszakaszod virágát, különösen farsangban. Koresolya bál, tűzoltó bál, négyeleti bál, iparos bál, batyu bál stb. táncoljunk még egyszer végig mindeniket. Hiszen:

„Csapongó kedv a táncteremben!

Hol a kedélyes nőserg

Egymás arcát, meztét, családját

Ajk-pittyegetet szolja meg;

Hol annyi drága rizspor elfogy

És sok mámorban pihető

Leány a másvilágra táncol ...

Oh boldog farsangi idő! ...”

Cseng-bong a terem. — Egy-egy kedves kacagás üti meg füleinket, mintha valami zuhatag volna a tündérezőben. Cukorka papirosba göngyölni való leánykák sétálnak fel s alá, a bál ujoncai, tétova szemekben azon boldog kedély, mikor még a szemeken keresztül nem beszél a lélek, mikor még a szenvedésnek, bánatnak, aggodalomnak nincsen szava a pillantásban. Ragadja őket az öröm s boldog koruk természetes kiváltsága szerint kedves esztelenséggel beszélnek tetszetős badarságokat.

Csak az bosszantó az ilyen varrodából kikerült báli regrutákban, hogy tánc közben annyira ragaszkodnak a formulákhoz, paragrafusokhoz. Mi az olyan lány, a ki rám sem néz, mikor én elkezdem ábrándozni keringőzésben? s ha ellágyulásomnak azzal adok kifejezést, hogy lassabban táncolok, ő meg akkor rám sikkad, hogy: Jaj istenkém, gyorsabban, mert hiszen a taktus! ... Hát a taktusért táncolok én?! Hallatlan! Az ilyen gyereklánynak fogadni kell három táncmestert.

Aztán a dekorációban is mennyire túlságoskodik egy némelyik. Halommal öntik el a virágok haját s ruháit. Egész mező minden virágaival. A kikiricstől kezdve a buzavirágig. Ha prücsök lennének a bálteremben, mind rágrágnának az ilyen virágokkal telehintett hajdonára.

Hanem a kik már évek óta forognak ezen a versenytéren, azok táncban és öltözésben ugy viselik magukat comme il faut. Ezek nem szorgalmazzák a taktust, nem forgatják félre a fejüket, érzelmesen lejtnek, oda simulnak a lovaghoz, mint a folyondár a derek fára s ha rá vetnek egyet azokból a pillantásokból, mellyel képesek volnának az aludt tejbe is életet varázsolni: hát a lovag ur azon veszi észre magát, hogy olvad gyorsan, mint a márciusi hó. — Csak az bosszantja őket, hogy a gavallérok rendszeren a karjukat kéri s nem a kezüket.

Hát még a menyecskék, haj haj! — Kontyra kötött hajnak sok a szabadalma. Magas szájalommal néznek a cseperedett lánykákra, kik egy kommányit nem engednének abból a kodexből, mit a nevelő intézet vagy a mama fejükbe vert. Az ő mozdulataikat nem kíséri aggódo vizsga szem, nem csüng minden lépésükön egy kérlelhetetlen garde de dame. A férjük talán ott sincs? Persze hogy nincs.

„Az öreg ur otthon köhécsel

Es bodza herbatét iszik,

Mig vigadozni a menyecskét

Rég jól ösmert karok viszik;

Es a mivel vigasztalásul

Férjéhez tér a drága nő:

Hosszu árjegyzzék ... kurta hűség ...

Oh boldog farsangi idő!”

A sok szívütlenség, forróság, s egy bántalmakra igen jótékony hatású aztán a szünóra, amidőn temérdek orvososságot megiszik az ember azokból a medicinás üvegekből, melyekre ráragasztják, hogy somlai, szegszárdi, bakator stb.

Bezzeg fesztelenebbül, demokratikusabban megy a dolog az iparos bálban. Jó fogású piros öklök, melyek egyes példányokban a 8-as számon túl is kalandoznak — ugy egy megrázás a Tercsikét vagy Jucikát, mint a jökevű szolgáló a sűrű szitát. Ezek érzelmes lépegetésről, ábrándos csoszogásról hallani sem akarnak. „Ha tánc, legyen tánc, ne hitvány gyöngye bál, melyben a nő nyafog, a lovag szundikál.”

A „négyes“-sel azonban nem állnak jó lábón. Könnyebb egy kabátot kiszabni, egy száz fiókú íróasztalt összeállítani, a legkitanulhatatlanabb lábú dandinak cipőt készíteni, mint ezt a könyvből való tánc-

cot eljádni. De hát éppen ezért még mulatságosabb az. A tour de mains-beli kapkodásokat, a double-chaine cím alatt támadt apró félreértéseket is hajlandók vagyunk igen érdekesnek tartani.

Anyagok és lányagok a jóleső önértet melengető hatása alatt törlik homlokukat a bevégzett Quadrille (olv. Kádrij) után. Akad mindig egy-egy indigena is, a ki kicsinylő nevetéssel kíséri a egyesbeli tétovázásokat s csodálkozik, hogy lehet azt eltéveszteni, mikor annak az ismerete vele születik az emberrel, főleg a hölgyekkel. Oh halavány indigena (bizonyosan sok nyers kávé s krétát eszik) ki szagos licerinus olajjal dédelgeted fehér kezeidet, minek jössz te az iparosok báljába fitymálni?

Az is szó nélkül nem hagyható, kedves dolog, mikor valaki minden táncot a saját feleségével táncol, a mi polgári bálokban nem ritkán megtörténik. Hűség-beli tultengés és gusztsubeli korlátozottság. Az éltebb hajadonok, kik az intriguet (magyarul: szekatura) kezelik, nem is mulasztják el megjegyezni: Ni, hogy szeretik egymást, pedig már egy éve, hogy házasok!

Ekkora nagymérvű szeretetnek a mása felsőbb rangú körökben ritkán fordul elő. Egyetlen egyre emlékszik a história. Mikor — ugyanis — Konstantin nagyherceg III. Napoleonnál volt udvari bálon, Eugénia (a ki most harisnyákat reparál Angliában) azt kérde tőle: „Melyik nőt találja a legszebbnek?” — „Felső!” — válaszol a nagyherceg — bocsásson meg, én csak egy szép nőt ismerek — a feleségemet.”

És igazsága volt ennek a nagyhercegnek. Vajha mindenik férj igylen gondolkoznék! De hát némely ember felfogása szerint a házasság olyan, mint a kaucuk lánc, — nyúlik arra és addig, a merre és a meddig akarjuk.

Pedig meghálálhatatlan jótétemény az, mikor egy bál utáni napon a saját házánál a saját felesége készít az embernek káposzta levest kolbásszal és azt a saját asztaláról eszi meg mennyei elégedettséggel. Ugyanazért vegyük fel még egyszer napirendre a házasság kérdését, hiszen ugyis előveszik azt még az országgyűlésen is. Mi ugyan nem a polgáriit értjük, mert az olyan, mint a must, édes, de nem isszuk, míg kétszer le nincs fejtve.

Nem állítjuk azt, a mit Droz Gusztáv mond, hogy t. i.: La femme (az asszony) ma egy megfajthetetlen lelkű szörnyeteget jelent, a ki félig szírin, félig sphinx s egyesíti magában egyidejűleg a galamb, róka és a kigyó tulajdonságait; anygala a rosszrak, daemona a jónak, kétéjű teremtmény ... Ah, ez a Droz Gusztáv francia létre szörnyen goromba teremtés. — Annyi azonban elvitázhatatlan tény, hogy abban a nagy lutriban, mit házasságnak neveznek, ténőrt csinálni bajos:

„Oltár elé állítja végre
Az ifju szive kedvesét;
És véle, a várt százezernek,
Mekkapja majd kilencedét.
Nagy kastélyt képzel a menyecske ...
S imé: szerényen tönk elő
A kis bogárháru öreg ház ...
Oh boldog farsangi idő! ...”

S mi a következés? Az, hogy — miután az ember és az elégedettség egy napon születtek: jön a kölcsönös kiábrándulás, a kölcsönös szemrehányások, aztán az ismeretes slágvort: engesztelhetetlen gyűlölet s végre a Sardou vigjátéka: „Divorçons” — Váljunk el!

Aztán olyan meggondolatlan könnyű szerrel is kötődnek néha a házasságok. Az ismétlő iskola porától megszabadult kis lány férjhez megy két, három selyem ruha kedvéért is. Uj missiójához kiállítják drágábbnál drágább öltönyökkel, de hogy fizikailag, értelmileg, erkölcsileg el van e készülve: arra legkevésbébbet gondolnak. Pedig a nőnek oda kell nőni, hogy a férfi munkájának, eszméinek, vágyainak osztályosa lehessen. Shakespeare szerint a nőnek a férfi szívéig kell érni. Ugy a családi élet nem egyhangy, hanem napról napra új alakban megjelenő boldogság, az ég legszebb részének beszállása a szívbe és a tűzhelyre. Mert a boldogsághoz kevés kell, de e kevés kiváltsága az, hogy minden. Azonban a rizspor dobozokkal, festékes tégelyekkel, cochenille-csigákkal, ravissant humbugokkal felszerelt hölgyek képesek-e a férfi szívéig érni? — Igen, hogy azt megvérezzék. Annál fogva „divorçons nous!”

Pepa! — szólott az ártatlanul kíváncsi fuoska simogató apjához — soká ismerte a mamát, mielőtt feleségül vette? — Nem, fiacskám — feleli az apa rögtön és komolyan — a mamátat én csak azután ismertem meg, hogy elvettem.

Azonban hát nincs itt még a bűjt. Mit tartok én itt kenetteljes prédikációkat! El a farsang örvényző bolondságába! Hiszen zene szól, az az hogy trombita — fagnya bele a hang — még abba a bácskai magyarba is, a ki trombita szóra képes ugrálni! — Az Eri Julis lakodalma van, akit elvett a Gyenge Jóska mézárós. Ugy zeng a határ, mintha valamennyi vásári komédiás bele szabadult volna. Lesz ott akkora mulatság, hogy a Gazi kántor három napig nem fogja tudni megkülönböztetni a bal lábát a jobb kezétől.

Mi ne kiserjük őket, mert még eddig fülbiztosító intézet nincs a monarchia területén, már pedig ilyen vesszett trombitálás mellett aligha kár nem esik az ember halló szerveiben.

Mennyivel élvezhetőbb annak a három vig magyar-nak a mulatozása, a kik egy szál hegedű hangjai mellett vonulnak a völgyön, meg-megrázzák kalapjukat s fűjják — a hogy Isten fúniok engede a nótát:

„Harmatos a kukorica levele,
Körül fodros az én rózsám kötője.
Két ujjnyival hosszabb a szoknyájánál,
Ez a divat a pacseri lányoknál.

Hajabusa.

löm, úgy hiszem, hogy ennek célszerűségét tekintve minden további ajánlatától elállhatok, s kérem becses megrendeléseit — minél előbb — Bittermann Nándor könyvnyomdató-lajdonoshoz Zomborba intézni, hogy a nyomtatandó példányok mennyisége iránt tájékozást nyerhessek. A munka ára o. é. 1 frt. Zomborban, 1884. évi március hó 1-én. Teljes tisztelettel Jonász Sándor.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium által közhírré tették, hogy mindazon tenyészsertés szállítmányoknál, melyek a nevezett miniszterium rendeletéből vagy közvetítése mellett, az általa kiadandó külön igazolványok mellett történnék, az összes hazai vasutakon mérsékelt szállítási díjtétel fog alkalmaztatni, mely darabonként és kilométerenként 0,26 krban állapított meg.

Hirdetmény. Az ipartörvény megbeszélése tekintetéből március hó 9-én, azaz vasárnap délelőtt fél 11 órakor a város háza nagytermében értekezlet fog tartatni, a melyre az összes helybeli iparosok tisztelettel meghívattak. Zombor, 1884. március 4-én. — Több iparos.

Ujvidék, 1884. március 4.

A szerbországi jelenlegi viszonyok telett következőleg értesültem:

Garasani miniszterium csaknem naponta értekezletet tart, melyek kizárólag a szkupstina behívását és a küszöbön álló politikai akciókat tárgyalják. Habár ezen új és haladóparti miniszteriumnál a törvények módosítása első sorban áll, úgy mégis bizonyos konzervatív álláspont észlelhető, mely álláspont a szabadság törvényének csakis annyit tért enged, a mennyi elkerülhetetlen szükséges. Most már, a szkupstina megnyitása előtt, az új miniszterium konzervatív tagja, Novakovic Stoján belügyminiszter, egész magaviseletével kimutatja, hogy mily érzelmű ő és valamennyi minisztertársa — Jelölül a konzervativizmusnak tekintetű az, hogy a radikálisok által inszenizozott zavargások folytán korlátozt s némileg felfüggesztett alkotmányos szabadságot ezen új kormány a szkupstina megnyitásáig függőben hagyni akarja. A sajtó és társulási törvények a szkupstina által tárgyalatni, módosíttatni és megállapíttatni fognak.

Koronahercegünk látogatása Belgrádban, nyilvános és élénk megbeszélések tárgya és jöllehet új szerződésekkel vagy egyebekkel összeköttetésbe nem hozták, hanem egyszerűen a Courtoisienek egyik jelölül tekintik: mégis nagyhorderejű ténynek tartják azért, mert látják azt, hogy a belgrádi és bécsi udvarok közt fenálló jó viszony erősödök és szilárdul s hogy e látogatás a békeknek további tartamát legjobban biztosítja. Már sok ideje annak, hogy a Habsburg ház valamely tagja, vagy más önálló uralkodó — ha csak nem Sándor a bolgár fejedelem — Belgrádon volt. A fogadtatásra ünnepélyes és nagy előkészületek történnék és a belgrádi osztrák magyar honpolgárok is értekeznek, vajjon mily ünnepélyességek közepette mutassák meg leginkább legnagyobb hódolataikat szeretett trónörökösünk és szeretetben és bájban dús magas neje iránt.

A szerbországi nemzeti bank létesítése a ministeri válság által gáncosot nem szenvedett. Az alakuló közgyűlés f. hó 8-án az egyetem dísztermében leend. Mint kormányzó Spasić volt pénzügyi miniszter kijelöltetett, a vezérigazgatói állomásra pedig Boschmann, a román bank volt igazgatóját emlegetik. A piarenden következők állanak: 1. A nemzetgazdasági miniszter jelentése, vajjon a miniszterium a bank létesítése iránt miképp járt el. 2. A kezelő bizottság választása. 3. Az ellenőrök választása. A gyűlésen mindenki részt vehet, ki legalább 5 részvénynyel bír, s minden ily szavazóképes részvényes magát más szavazóképes részvényes által helyettesíttetheti, de minden részvényes csakis egy másik részvényest helyettesíthet. Társulatok, intézetek, községek és egyesületek magukat rendkívüli helyettes által képviselhetik, habár ezen képviselő nem is részvényes. Kiskornak és tőm-gék törvényes képviselőjük által vesznek részt a közgyűlésben. A belgrádi pénzügyi miniszterium főpénztára, valamennyi szerbországi kerületi pénztár, a bucaresti és bécsi követéségek és a budapesti szerb konzulátus nyugta ellen a részvényeket letéteményezésbe átveszik és a közgyűléshez szükséges belépti jegyeket kiosztják. A közgyűlés előtt három nappal a közgyűléshez jelentkeztett részvényesek jegyzéke a részvények kíséretében a belgrádi nemzetgazdasági miniszteriumhoz átküldetnek.

A vasuti építkezések Szerbiában, miután a szép időjárás most megengedi, rohamosan haladnak. Miután az indóház Belgrádban moosár felett fekszik, úgy a pályaudvart igen magasra fel kellett tölteni, a mi igen sok időt igénybe vesz. Ezen nehézségekkel telt munkálatokat a Saurei-féle francia vállalat majdnem elvégezte s most már a belgrádi pályaudvar magaslati építkezéseire fogtak, mire nézve az anyag már tetemes mennyiségben Belgrádra szállított.

Bács-Almás, 1884. március hó 3-án.

A „Bácska“ 17-ik számának mellékletén egy zombori kollégám, Kuzmics Lajos ur, azzal ijesztgeti a fát vásárló közönséget, miszerint az elültetés céljából megvett fák a faültetési saison megelőzése miatt tönk-rejtnak.

Ez nézetem s helyesebben mondva, tapasztalatom szerint téves tan. Ilyentől ments Isten!

A faültetés, cikkirő kollégám véleménye szerint február hóban eltévesztett, halálra dolog.

Ugyan miért? A tisztelt kollégám által előadott okoknál fogva bizonyára nem.

Előadása szerint ugyanis a fa csak addig dermedt, míg a maga helyzetében meghagyatik; s ez állításból következtetve a kiültetés után szükségképp meg kell indulnia. Az ilyen téves fogalom mellett az ősszel kiültetett fáknek szintén meg kellene indulni s mert „bozgatattak“ a hosszú tél alatt „beteg állapotban“ el kell veszniük.

Téves feltevésből névleges okoskodás. — Az ősszel kiültetett gyümölcsfák némely faja a szorgoskodó kertész gazdát gyakran szép termésrel jutalmazza. Pedig

lát érthette ám a kiültetett fákat őszkor is az a kemény fagy, a melytől elméledő kollégám olyannyira fél.

Tisztelt faültető közönség! szíveskedjék figyelmeztetni az én okoskodásomat.

Ha a tél végén meleg van, ezt úgy mondjuk: megindult a természet; tegyünk meg ez alkalommal mindent, a mi „a higgadt meggondolással bíró ész“ szel nem ellenkezik.

Ha gyümölcsfáinkat február második felében kiültettük s rá hid-g következik: ne féljen attól senki, hogy azok megindulnak. A melegség főforrása a nap, mely kiesálja a fák felő rügyeit; — ha ez huzamos ideig tart, megindul minden, kár lehet az az évi gyümölestermésben, de nem a kiültetett fáknak — ha a meleg egy hideg légáramlat következtében elenyészett, megállanak a fák is, akár új, akár régi helyükön álljanak. A fa az említett módon előzőről felülről indulván meg, csak lassan, lépészetesen az idővel, indítja nedvét a gyökerek felé, hogy az azok által felszívott nedvvel egyesülvén, megkezdődjék összhangzatos működésük. Igen ám, de a föld nem levegő, az nem melegszik át szilárd természeténél fogva oly gyorsan mint a levegő: rétegről-rétegre adván a meleget, a gyermekei — a fák — részére szükséges tápanyagot — ammoniak — salétromsav — csak később, melegebb s tisztább időben, midőn a légköri lecsapódások nagyobb mértékben következnek be, szívja magába s szolgáltatja át az immár éhes növényzetnek. Ekkor meg már azt mondjuk, hogy itt a tavasz!

A megosonkított gyökereket sem kell féltetni csak arra kell vigyázni, hogy azok a) jól megtisztogattva alsó részükön hossz-kas vízszintes metszéssel kerüljenek a földre, b) hogy az esetleges fagy beálltával az előbbeni helyzetüknél néhány centiméterrel magasabba emelt fák felső gyökereikre való tekintetből lótrágyával vétessek körül — a fák körül felhányt föld takarandó be; — ez azonban azonnal elvitálandó mihllyt a melegebb idő bekövetkezik, c) hogy a fák hiteles kézből vétessek, mert a „Gescheft“ emberei leforrázzák gyökereiket s akkor fenti nézetemet nem igazolhatja be a jövő.

Az előadottakkal azt kívántam elérni, hogy a közönség ne ijedjen meg a falra festett ördögötől.

Sterk József,
távú.

Az anyásításról.

A meganyásítás oly méhesaladoknál fogantatosítandó, melyek valamely anyabetegségben szenvednek s azért vagy lassan vagy pedig sehoggy sem fejlődnek.

Anyabeteg az oly méhesalad: 1, melynek van anyja, de elvénytültsége vagy terméketlensége miatt csak kevés, vagy éppen nem rak dolgozó petéket; 2, ha anyja van is, de petéiből csak herék lesznek; 3, ha anyja nincsen, s annak nevelésére alkalmas fiasítás sincs; 4, ha a rendes anyja helyett anyának petéznek. Az anyának pete rakó dolgozók, de petéiből csupán herék lesznek, melyek testalkotásukra nézve sokkal kisebbek a rendes anyától származottaktól. Oka ennek az, hogy dolgozó sejtekben neveltek fel, miről az anyaság könnyen fel is ismerhető.

A felforolt esetekben szükséges a beteg családot vagy meganyásítani, vagy más egészséges családdal egyesíteni. A meganyásítás a körülményeknél fogva többféleképpen történhetik. Az első két esetben igen könnyű a bajon anyásítás által segíteni. A méhek szokva vannak az anyához, s ha a betegét el is távolítjuk, szívesebben fogadják el az újat, vagy nevelnek más, ha alkalmas fedetlen fiasítást adunk nekik. A negyedik esetben a család nehezebben anyásítható meg, mivel a méhek egészen elszoktak a rendes anyától s így semmi hajlandóságot nem mutatnak anyja nevelésére.

Az első és második esetben a család orvosolható, ha tartalékos anyával ellátatik, vagy pedig alkalmas fiasítás beadása által új anyja nevelésére ösztönöztetik. Ez utóbbi csak akkor ajánlatos, ha a család még elég erős, különben előnyösebb más egészséges családdal egyesíteni. Az anyásítás könnyen végezhető. Az alkalmatlan anyja eltávolítatik a családból s azt addig hagyjuk anyátlan állapotban, míg anyátlanságát érzi, mely ha beáll, szívesen fogadja el az idegen anyát. Az anyja biztosabb elfogadása végett használjuk az úgynevezett anyavédő kalitkát, mely közönséges lécdarabocskából összeszegezett kis keretecske, melynek egyik oldalnyílására oly hosszú tüll nyerveztetik, hogy vele még a másik oldalnyílása is befedhető legyen. Ha érzi a család az anyátlanságot, mi rendszeren az est beállkor történnék, úgy másnap estefelé fogjuk ki a tartalékos anyát, tegyük bele az említett kalitka s fedjük be a nyílást a rajta levő tülllel. A tüll két oldalát mázolja be mézzel s helyezzük a kalitot valamelyik lépbe s tegyük be a családba. A méhek a mézre mindjárt rárohannak, azt felszívva észre veszik az anyát, megbarátkoznak vele, nemsokára felragadják a tüllt s örömmel szabadítják ki az anyát, mely azonnal hozzá fog a peterakáshoz. Ezen eljárás azért ajánlatos, mivel nem szükséges a méhesznek másnap az építményeket szétbontani az anyja megszabadítása végett, mivel a méhek maguk végzik e munkát.

Évek óta az említettnek sokkal egyszerűbb módon végzem az anyásítást, jobban mondva az anyja kicserélését és pedig a legjobb sikerrel. Szétbontom azon családot, melynek anyja már alkalmatlan, s mind addig szedem ki a lépeket, míg az anyát meg nem találom. Azután a lépét a rajta ülő méhekkel együtt a léptartóra helyezem. Erre kiveszem az anyatenyésztédből a fiatal megtermékenyített anyát s lépével együtt az öreg anyja közelébe helyezem. Az öreg anyát mutató és hüvelyk ujjammal megfogom, agyon nyomom és eltávolítom. Ugyanazon két ujjal vigyázva megfogom a fiatal s éppen azon helyre teszem, hol az öreg volt, s megfigyelem a méhek viseletét. A méhek hozzá mennek, megszagolják, de nem bántják.

Míg az anyát lépével együtt néhány percig a kezembem tartom, megbarátkoznak a méhek vele s vissza helyezem a kaptárba.

A lépén levő méhek ötet a többiek ellen megvédelmezik, s semmi baja nem történik. Ezen eljárás-hoz csak bátorság és óvatosság szükséges, s

nagy vigyázat, hogy az anyja meg ne sérüljön. Véleményem szerint a sikert leginkább biztosítja az, hogy a fiatal anyja szaga az ujjak érintése által éppen olyan lesz, mint az öregé, de meg az is, hogy a méhek azért, hogy a fiatal anyja ugyanazon helyre jó, hol az öreg anyja volt, tévútra vezetettnek. A méhek az anyát sajátjuknak tekintik és nem bántják. Méhész társaimnak ajánlom ezen eljárást kísérlet tételre, mely őket állításom helyességéről meggyőzi.

A harmadik esetben, midőn a család sem anyja, sem pedig annak nevelésére alkalmas költéssel nem bír, de anyái még nincsenek, a gyógyítási mód abban áll, hogy vagy kész anyával látjuk el a családot, vagy annak hiányában anyja nevelésére alkalmas dolgozó fiasítást adunk neki. Az utóbbi esetben igen helyesen cselekszünk, ha a fedetlen fiasítás mellett érett fiasítást is teszünk a családba, mert tudva van, hogy a fiatal méhek végzik az anyja nevelését, meg az öregek, főleg ha hosszabb ideig voltak anyátlan állapotban, már nem igen törődnek az anyaneveléssel. Az érett fiasítás lassan-lassan kibúva nagy szorgalommal ápolja a már kész bölesöket, vagy készít olyanokat az arra alkalmas fedetlen fiasításos sejteken. A méhesznek most a kibúvó anyára és ennek megtermékenyítésére figyelemmel kell lenni és ha véletlenül a fiatal anyja a nászúton elpusztulna, ismét alkalmas fiasítást kell beadni, hogy abból anyát nevelhessen a család. Ha pedig már nem volna elegendő népes, úgy jobb más családdal egyesíteni.

A negyedik esetben a gyógyítás már nagyobb bajjal jár, mivel az anyákat kifogdosni lehetetlen s a méhek más egészséges családhoz nem csatlakoznak, tehát egyesíteni kár nélkül nem lehet. Anyát nem nevelnek, sőt ahoz jutni semmi vágyuk sincsen, hanem hűven ragaszkodnak az anyájához.

Itt, ha sikert akarunk elérni, erőszakos eljárás-hoz kell folyamodni. Mindenekelőtt bedugandó az anyának kaptár röplyuka, hogy a kint levő vagy a lépékről elrepülő méhek be ne juthassanak, hanem a kaptáron kívül a röplyuknál csoportosuljanak. Az anyának család tökéletesen szétbontatik, összes építménye a rajta ülő méhekkel együtt a léptartóra helyeződik. A kaptárban még bent maradt méhek kisöpörtetnek, úgy hogy egyetlen egy se maradjon benne. Azután egészséges kaptárokból egy-egy fiasításos lép a méhekkel együtt (két-három lép utig elég) az anyaság üres kaptárba helyeztetik. A röplyuk előtt összegyűlt méhek leseperetnek, mire a röplyuk felnyitattik. A léptartón levő lépékről a méhek a kert egyik távol eső helyén a földre söpörtetnek. Az anyák vagy röpképtelenek, s így a kaptárba vissza röplülni nem tudnak s a szabadban pusztulnak el, vagy esetleg visszatérve az új lakók által megöletnek. A méhek visszatérnek lakásukhoz, de haza érkezve észreveszik a változást, bekéredzenek, míg a betolakodók leöletnek. Az anyaság kaptárból kivett lépék, főleg a fiasítást tartalmazók, egészséges, erős családoknak adatnak kitisztítás végett.

Az anyaság kaptárban most már a beadott egészséges méhek hozzá fognak az anyaneveléséhez, mibe a többiek is belenyugszanak. Ezen eljárás mindig sikerül, csak hogy itt is figyelemmel kell lenni a méhesznek az anyja megtermékenyülésére, mivel csak is annak szerencsés végbemenetele után lesz teljesen rendbe a család.

A leirt eljárást legjobb délután, úgy estefelé foganatosítani, mivel ilyenkor a méhek leginkább belenyugszanak a változásba, s az est beálltával szépen lecsendesednek.

Grand Miklós.

A MÁRCIUS ÁLDOZATAI.

Derülni kezd ismét a tél ködössége és a felhők párázatos könnyűséggel szakadozott foszlányokban követik a szeszélyes légáramlatok irányát. A föld reggelentől örömmel nyújtja oda homlokát, hogy a nap többé már nem fagyos, de lágyemleg csókját fogadja és a mező első zöld füve vágyakodva törekszik a világság felé. Enyhe fuvalatok szöknek át a fák lombtalan koronáján és titkolódzó suttogással fejedezésre integetik a még mindig tévovázó rügyeket. A pacsirra átható éneke újból megrezgetteti a levegő ruganyos hullámain és mi magunk édes örömmel üdvözöljük a várva várt tavasz közeledtét. És ez általános megújulás közepette, midőn a tél fagyos álma után új életre serken az egész természet, csupán a kicsiny hóvirág nem örvendezik velünk. Az ő napjai megszállalvák. Néma megadással szomorúan hajítja le fejcsékjét és hervatag szirmait magával ragadja a szellő. Szegény hóvirág! Végtelen sorsod nem engedi a kies tavaszt látnod, nem az ibolyát, mely sírodot árnyékolni fogja. Rézvéttel tekintjük kora tünése kicsinyke virág, mert rövid léted mulása fájó érzetek emlékélt kelti fel bennünk. Hányan vannak, kik alig izelve az élet örömet, már is szomorú sorsodban osztoznak és éltek virágának teljében veled együtt és egy időben enyésznek. Ifjak még nem rég az élet delének inenső határán; serdülő fűzek az élet forrásának tövében és ma már csak elhaló, elsenyvedő kórók.

Láttatok-e már ez alakokat, e bírral bevont mozgó csontvázakat? . . . Láttatok e ez alakokat, hasonlítókat a bányák szűk sikátorainak lakóihoz, az üveg-lutak gehennái előtt dolgozó munkásokhoz, a pince lakások halvány penészvirágaihoz. Eddig csak a nagy városok utcáin találkoztunk ez alakokkal, a mint farradva vonszolták végig nyomorult tagjaikat a kövezeten, — az idő a falvak kunyhóit is benépesítette velök. Az élet legkényesebb szervezete indult pusztulásnak bennük és nincs emteri segély, mely megmenthetné őket. Majd, ha a tavaszho beköszönt, enyhítő irt hoz fájdalomkra, véget vet kinjainak, nyugalmat ad nekik a sírban. Meghalnak, mert lélekzeni merészeltek és hogy lélekzeni merészeltek, megszűnnek élni. Az étellel a halált szívták be légzési szerveikbe.

A természet parányi szervezetei az ő láthatlan mivoltukkal élet-halál harcot indítottak a teremtés remeke ellen. Itt hiába minden küzdelem. Ne nyissátok ki ajkaitokat, zárjátok be gondosan, mert bármily óvatosan szívjátok be a levegőt, tudatosokon kívül számtalan testecskét vesztek fel magatokba; köztük a vib-

riók, a bakteriák, bacillusok, a tojások, a felosztásban levő hullák tömegeinek milliárdjait. Hiába bujtok előlük, mindenütt jelen vannak a bennünket körülvevő világban. Ott vannak a talajban, melyre léptek, a vízben, mellyel magatokat üdíteni vélték, a levegőben, melyet magatokba szívtok. A légáramok a tengerekről elviszik őket a felhőkbe, a köd lehozza azokat a földre. A levegő pedig folytonosan tele van e látszólag élettelen lényekkel, melyek fejlődésükre kedvező körülmények közé jutva, milliányi szaporodású tömeges felléptökkel megesszik magát az életet. E mikroszkopikus lények ezer betegség okozói, melyeknek nem egy faja már egészen divatos lesz közöttünk. Valaha alig tudtunk e betegségekről, holott ez öldöklő spórák talán öröktől körüllegnek bennünket, de pusztító erejük megtört az emberi test szervezetének ép erején, mely akkor még bátran dacolhatott velük. Anyak vonulnak el előttem, élő emberek eleven árnyékai.

Öreg anyjának reménye, támasza volt az egyik. Ifju nem rég, a pálya elején álló, kebelében ezer reménnyel a jövő iránt, mely biztatón mosolygott feléje. Mint örült máskor a szerető anya, ha fiára, büszke szívének egyetlen magzatára tekintett. És most? — Oh, most perccenkint és pillanatonként fájdó érzetek ezrei szakgatják meg anyai kebelét. Hisz, ki az ő öregségének támasza leendett, maga sem remél többé. Eltűnt viruló arcának égi pirja és egykor úde ajkai körül a lemondás keserű sóhaja lebeg. Szegény anya, kit eddig csak azért kímélt még végzet, hogy éveinek alkonyán részesevé legyen az anyai bánat legfájdalmasabbikának. Szívét megfogja törni a fájdalom és azontul csak egy reménye egy vigasza leend, hogy nem sokára vége lesz az ő bánatának és ő is elköltözik fia mellé.

Ezt csak anyja siratja. Igazabb könnyek nem fognak a másikért sem hullani, de azért még is rehezében távozik Ifju neje, kised gyermeke teszik előtte kedvessé az életet. Még csak alig izielte a családi boldogság édeit és a szeretet rózsalánc, mely őt kicsiny köréhez fűzte, már is hervadásnak indult. Kettős kín rágódik bensejében életének gyökerén: sorvasztó betegsége és az elválás fájdó érzete. És ez elválás, őh ez elválás oly kétségbejítő bizonyos. A tudomány vállvonva tekint rá. A természet pedig nem fog segíteni. Mindenki lemondott róla. Oly bizonyosak benne, hogy már végtisztességéről is rendelkeznek. Sírhele ki van jelölve, a gyászbeszéd is kész. Sőt már özvegyéről is kezdenek gondoskodni, — talán épp legjobb barátainak egyike vetette reá szemét. Ő, csak ő nem tud lemondani. Van még egy reménye, mely látszólag új életet önt belé. Majd ha eljő a tavasz — mondogatja egyre — majd ha újra fogom érezhetni a levegő balsamos illatát, akkor kinjainnak is vége lesz. Szegény ember! Igen, kinjainak vége lesz! El fog jönni a tavasz, ezer életet hoz magával és számra a bizonyos halált.

Minő sötét e kép! Elfordulnék tőle, el szivesen, de szemem elé még sötétebbek tárulnak.

Amott egy félig redőzött ablakon át szomorú lámpafény dereng felénk. Benn a szobában feketébe öltözött nő látunk, karján két, körülötte három apró gyermekkel. E csoport egy végvonaglásával küzködő családfő ágát veszi körül. A még imént életerős férfi, ma már megtörve, bágyadt tagokkal mint egy kiaszott csontváz mozdulatlanul fekszik ágyában, melyből nem fog többé felkelni. A gyermekek hizelegve szoligatják az apácskát, kinek nincs többé ereje, hogy karját feléjük emelje. Pedig alig egy-két hónap előtt még hivatalában láttuk e férfit, emberfölötti erővel küzdve a kötelesség szolgálatában a vállaira neheződő munkának öntudatos lelkiismeretességgel megfelelni. Egy egész község becsülését bírta még tegnap, ma senki sem gondol már rá; félre dobták, mint az eltört hasznavehetetlen játékszert félre dobni szokás. Még nem zárta le szemét, talán fel is gyógyulhat még... Talán? ... Eh, ezzel a talánnal egy lehetetlenség áll szemben, így gondolkoznak az emberek. A szomorú való nekik ad igazat és künn erősen osztznak hivatala felett, azon hivatal felett, melynek ő java életét, legszebb erejét szentelte. Mig köztük állott, jelmeze tiszteletet parancsolt, most az árnyéktól nincs már mit tartani és a kajánság letépi róla a becsület szemfedelét. A lelketlenség pedig oda furakszik beteg ágyához és sieteti azt, mit a március be fog végezni.

Folytassam e... nem folytatom tovább. Elég éles ugy is a fájdalom, mely a családok szívén át meg ányallallik, midőn az enyészet démonja, a dögvészt lehelő Maegera évről-évre pusztítva jár közöttük, hogy rideg kezével megtépje, lehervassza legdúsabb hajtsáikat. Tekintetek be a hajlékokba és láthatni fogjátok e képeket és szemlélhetni lakóiknak arcán a bánat sötét vonásait: a halál pedig ott hever a küszöb előtt és nincs emberi hatalom, mely onnan elűzze.

Bossznyi B.

Már igaz...

Már igaz, hogy én ugyancsak
Nem vagyok — Polykratesz!
Balsors átka, s nem szerencse,
A mi üldözőbe vesz!

Jár utánam, mint az árnyék
Úzi a gonosztevőt,
Ki előre látja, mint áll
Az örök bíró előtt!

De sötétebb és kísértőbb,
Mint az árnyék — életem!
Szörnyű rosszul nézek én ki
Majd a — végítéleten!

Tán az Ur megsánja hitvány,
Tönkre züllött lelkemet...
Tán ad egy kis üdvösséget,
Mit számomra rejteget!?

Mert mi hozza rám, hogy egyre
Csak veszíték, nem nyerek,...

Hogy örökre bántanak ez
Önfejt, rossz emberek?

Hát az Isten nekem egy jó,
Roppant jó szívet adott...
És azért sántitva járom
Most az élet — szinpadot!

Visszaadnám ezt a szívet,
Visszaadnám — szívesen!
Adna csak cserébe érte...
Egy darabka — sírt nekem!

Völgyi Gusztáv.

Uer még a szív...
Ver még a szív e kebelben,
Szól tán benne még valami,
Hajh! a régi dobbanását
Alig, alig, hogy hallani.

Ver még a szív e kebelben,
De vége a nagy vágyaknak!
Hogyha néha vágya kél is.
Csak fellobban és kihamvad.

Van még élet e kebelben,
Nincs egészen eltemetve,
Óh, de mintha... úgy érzem,
Mintha az is fogyna egyre.

Csoda, hogy még sirni tudok,
Ha ezt a sok romot látom.
Én istenem! én istenem!
Hova lett szép ifjuságom?

Betríkás Mór.

Vasuti menetrend 1883. évi október hó 15-től.

Szegedtől Eszékig.	6-ik vonat	7-ik vonat	8-ik vonat
Szegedről indul	6.30	2.30	10.53
Horgos	7.02	3.18	11.48
Pálics	7.31	3.58	12.29
Szabadka	8.10	5.—	2.23
Bajmok	9.06	6.15	3.43
Militics	9.44	7.08	4.47
Zombor	10.15	7.55	5.37
Szt. Ivan	10.41	8.31	6.18
Szóna	10.57	8.53	6.45
Gombos érkezik	11.11	9.09	7.04
Erdődről indul	12.11	10.55	
Dálya	12.45	11.45	
Dráva-Szarvas indul	1.08	12.08	
Eszékre érkezik	1.40	12.40	
Eszéktől Szegedig.	6-ik vonat	8-ik vonat	10. vonat
Eszékről indul	11.25	3.25	
Dráva-Szarvas indul	11.58	3.58	
Dálya	1.—	4.35	
Erdődre érkezik	1.14	4.51	
Gombosról indul	2.12	6.20	8.23
Szóna	2.28	6.40	8.37
Szt. Ivan	2.43	7.—	9.23
Zombor	3.13	7.45	10.30
Militics	3.31	8.10	10.59
Bajmok	4.13	9.07	12.04
Szabadka	6.—	10.30	2.33
Pálics	6.16	10.46	2.55
Horgos	6.54	11.20	3.41
Szeged érkezik	7.30	11.56	4.23
Zomborból Budapestig.	2111. von.	2108. von.	2101. von.
Zombor indul	7.45	3.13	10.30
Szabadka érkezik	10.30	4.59	1.03
Szabadka indul	10.50	5.50	2.10
Kis-Körös érkezik	1.35	7.30	3.54
Kis-Körös indul	1.55	7.46	4.06
Budapest érkezik	7.08	11.—	7.19
Budapestről Zomborig.	Szem. v.	Szem. v.	Vegyes v.
Budapest indul	8.30	2.40	5.—
Kis-Körös érkezik	11.30	5.43	8.23
Kis-Körös indul	11.37	5.50	1.08
Szabadka érkezik	1.19	7.30	1.36
Szabadka indul	2.23	8.10	4.30
Zombor érkezik	5.11	10.01	7.28
Zomborból Zimonyig.			
Zombor indul	10.30	3.13	
Szabadka érkezik	1.09	4.59	
Szabadka indul	1.45	5.20	
Csantavér	2.13	6.—	
Topolya	2.33	6.38	
Kis-Hegyes	2.59	7.13	
Verbász-Kula indul	3.21	7.51	
Ó-Kér	3.41	8.20	
Kiszacs	4.—	8.48	
Ujvidék érkezik	4.23	9.20	
Ujvidék indul	4.37	9.48	
Pétersvárad	4.53	10.07	
Karlóca	5.09	10.30	
Becska	5.43	11.07	
India érkezik	6.05	11.32	
Mitrovica III. érkezik	8.10	1.55	
Mitrovica III. a. indul	1.13	7.30	
India indul	6.15	11.50	
Ó-Pazua	6.34	12.11	
Uj-Pazua	6.53	12.32	
Batajnica	7.10	12.50	
Zimony érkezik	7.40	1.24	
Zimonyból Zomborig.			
Zimony indul	2.—	8.—	
Batajnica	2.37	8.31	
Ó-Pazua	2.56	8.46	
Uj-Pazua	3.19	9.03	
India érkezik	3.41	9.22	
Mitrovica III.	8.10	1.55	
Mitrovica III. a. indul	1.13	7.30	
India indul	4.—	9.29	
Becska	4.35	9.53	
Karlóca	5.15	10.24	
Pétersvárad	5.35	10.38	
Ujvidék érkezik	5.50	10.50	
Ujvidék indul	6.20	11.02	
Kiszacs	6.53	11.26	
Ó-Kér	7.19	11.45	
Verbász-Kula	7.55	12.09	
Kis-Hegyes	8.21	12.29	
Topolya	9.03	12.54	
Csantavér	9.32	1.16	
Szabadka érkezik	10.09	1.44	
Szabadka indul	5.—	2.23	
Zombor érkezik	7.28	5.11	

Eszrevétel: A kövénny nyomott számok az éjjeli órákat jelzik esti 6 órától reggeli 6 óráig.

NYILTTÉR.)

A MOHAI
AGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszépsávdusabb
SAVANYUVÍZE

kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló bajában. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.
1883. évben 1 millió palack szállítottatott el.

Fris töltésben
mindenkor kapható

Édeskuty L.
m. kir. udv.
ásványvíz-szállítónál Budapest.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, főzserkereskedésben és vendéglőkben

Raktár: ZOMBORBAN 12—8
Weidinger Sándor és Zsigmond uraknál.

* Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Bolt- és lakáshelyiség bérebeadása.

A főutcában levő volt

GOLDFAHN SÁNDOR

régi üzletének helyisége lakással
együtt a **Falcione Lőrinc-féle 168.**
sz. alatti házban május hó
1-től bérebe adandó.

Közelebbi értesítést ad

Goldfahn Sándor.

3—3

263. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bresztovác községében üresedésben levő, s szabályrendeletileg megállapított 20 kr nappali, és 40 kr éjjeli látogatási díjon felül évi 40 frt készpénz fizetéssel, és egy 425 ölnyi területű szürüskertnek haszonélvezetével egybekötött községi szülésznoi állomásra ezennel pályázat nyitattik. — Kellően felszerelt pályázati kérvények folyó évi március hó 23-ik napjának d. e. 8 órájáig mint a választási határidőig előlított előjárásához benyújtandók.

Bresztovác, 1884. évi február hó 23 án.

Zányi Félix. Haumann Mátyás,
jegyző. 3—3 bíró.

**Siketnema, 7—10 éves gyermekek
alapos oktatást**

nyernek az elemi tantárgyakban: írás, olvasás és beszélésben; német vagy magyar nyelvben
Resch Miklós községi tanítónál Apatinban.

Vidéki gyermekek ugyanott teljes eltartást kaphatnak. 3—1

406. szám.
ex 1884

Pályázati hirdetmény.

Szántova községében üresedésben levő községi szülésznoi állomásra ezennel pályázat nyitattik, s a választás megejtésére határidőül f. évi március hó 16-ik napjának d. u. 3 óráig Szántova község házához kitétetik.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy az 1876-évi XIV. t. c. 51. § értelmében oklevéllel és a magyar nyelven kívül a helyben divó dalmát nyelv tudását igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat a választást megelőző napig a község előljáróságánál nyújtsák be.

Ezen állomás következő javadalmazással van egybekötve:

a) évi készpénz-fizetés 50 frt — kr.
b) minden egyes szülési esetről nyújtott segély után — frt 60 kr.

Szántován, 1884. március 2-án.

Paul **Periskity Gergő**
jegyző. 3—1 bíró.